

SZENNYVÍZCSATORNA HASZNÁLATI „ILLEMTAN”

Témafelelős : Nagy László

Tagok : Kugler Gyula
Garai György

Miért fontos?

Korunk környezetvédelmi elvárásai egyre szigorúbbak a természetnek visszaadott, megtisztított szennyvíz esetében is. Ahhoz, hogy az elvárásoknak eleget tegyünk, saját jól végzett munkánk mellett szükségünk van a lakosság környezettudatos csatornahasználatára is. A szennyvíztisztítást és a csatornarendszer üzemeltetését döntő mértékben a kommunális szennyvíz minősége és mennyisége határozza meg. Ez pedig a fogyasztók szokásaitól és ezen keresztül tájékozottságától függ. Ezért fontos, hogy a szolgáltatást igénybe vevők felvilágosítást kapjanak a szennyvízelvezető rendszer használatának alapvető szabályairól.

Nagyon sok csatornahasználó úgy gondolja, hogy a bekötés elkészítésével, igénybevételével megtesz mindent, amit vizes vonatkozásban a környezet megóvásáért tehet. És valóban, a szennyvíz elvezetése a környezet védelmének nagyon fontos része, de az igazi feladat – a fogyasztók számára ismeretlen szennyvíztisztító telepen – megtisztítani az odavezetett szennyvizet. Ez azt jelenti, hogy a vízbe – annak használata során – belekerült oldható vagy oldhatatlan, lebegő, felúszó, vagy ülepedő szennyeződések el kell távolítani, és a víz természetes állapotához hasonló minőségben kell bevezetni valamelyik vízfolyásba. A fogyasztók tudatos csatornahasználatukkal nagyban segíthetik a szennyvízelvezető és tisztítórendszer megfelelő határfokú, és nem utolsósorban a gazdaságos működtetését. A csatornarendszerbe juttatott, nem oda való anyagok viszont megnehezítik az üzemeltetést, így költségtöbbletet, rossz esetben a környezet súlyos szennyezését okozhatják.

Ahhoz, hogy fogyasztók, más csatornahasználókat nem zavarva, a környezetet a legkisebb mértékben terhelve vehessék igénybe e szolgáltatást, az alábbi fontos tudnivalókat szükséges megismerniük és betartaniuk:

A szennyvízcsatorna használatának tudnivalói:

- 1) A csatornahálózat üzemeltetése csak akkor zavarmentes, ha mindenki, aki használja kellően körültekintő, és önmérséklő. Ellenkező esetben – néhány ember magatartása miatt – az egész hálózat működése felborulhat, károsítva a többi fogyasztót.

- 2) Mivel a szennyvíztisztító telepek biológiai úton végzik a szennyvíz tisztítását, a csatornahálózatba csak biológiailag lebomló, a természetet közvetlenül nem károsító, és az emberi egészségre közvetlen veszélyt nem jelentő anyagok juttathatók. Ha a csatornahálózatba mérreg kerül, az a biológiai tisztítóképességet gátolja, a szennyvíztisztítás hatékonysága csökken, a befogadó sérül, és a szennyvíziszapot nem lehet hasznosítani a mezőgazdaságban. Emellett a veszélyes anyagok és mérgek a karbantartást és hibaelhárítást végző dolgozók egészségét is veszélyeztetik.

Ezért az alábbi anyagok csatornába juttatása tilos:

- a. mérgek,**
 - b. gyógyszerek és növényvédő szerek,**
 - c. nehézfém tartalmú folyadékok,**
 - d. tűzveszélyes anyagok,benzin, oldószer, festék stb.**
 - e. lebomlásuk során mérgekké, vagy tűzveszélyessé váló anyagok.**
- 3) A csatornahálózat, bár alkalmasnak tűnik a háztartásokban használt zsírok és olajok befogadására, mégsem szabad azokat oda önteni. Ezek az anyagok amellet, hogy többletterhelést jelentenek, a csatornába jutva kihúlnak, reakcióba lépnek a szennyvíz más anyagaival, és kemény szappanszerű lerakódást okoznak. Így a csatorna előbb leszűkül, majd eldugul. Emellett biológiai folyamat következtében kénessav is keletkezik, mely megtámadja és tönkreteszi a csatornacsöveket.
- 4) A csatorna a szennyező anyagokat csak akkor tudja továbbítani, ha a szennyezőanyagok zöme a hálózati út során a vízben feloldódik, vagy legalább olyan mennyiségű vízzel keveredik, hogy a csatornahálózatban úszni legyen képes. A mostani víztakarékos eszközök mellett sajnos gyakran előfordul, hogy ez nem valósul meg. Ilyenkor a szilárd anyagok kiülednek, és a későbbiek során eldugítják a csatornahálózatot. Nem biztatunk senkit arra, hogy emiatt ne takarékoskodjon a vízzel, de azt tudomásul kell venni, hogy a dugulás-elhárítások költségei megjelennek a díjban.

- 5) A szennyvízcsatorna hálózatba bejuttatott szerves anyagok a bejutás pillanatától kezdve megkezdik biológiai lebomlásukat. Ez különösen meleg időszakban jelentős szaghatással jár. Ennek kivédésére a csatornahálózat tervezői, kivitelezői, és üzemeltetői folyamatosan keresik a jó megoldásokat, azonban a teljes szagmentesség ma még nem valósítható meg. A szaghatás kiváltásához néha a fogyasztók is hozzájárulnak, ha
- leföldelik az átadási aknát, illetve légmentesen lezárják az udvari tisztító aknák nyílásait,
 - nem építik meg, vagy üzemen kívül helyezik az ingatlan alaphálózatának szellőzőjét, (*padlásszellőző*)
 - nem figyelnek, a lefolyók, padlóösszefolyók bűzelzáróira,
- mert a csatornahálózat tisztítása során tisztítást végző mosóberendezés a csőhálózatban vákuumot képez, és így kiszívja a bűzzárakból a vizet. Rosszabb esetben a hálózatba betóduló levegővel kevert szennyvíz kifröccsenhet a WC- csészén keresztül.
- Ilyenkor a kellemetlen szagok miatt a fogyasztók hiába hibáztatják az üzemeltetőt, a problémán csak maguk tudnak segíteni.
- 6) Ha egy épület csatornára rákötött helyiségének a padlóvonala a szolgáltatási pontnál lévő terepszint alatt helyezkedik el, nagy esőzésekkor és duguláskor a csatorna feltelik, nyomott vezetékké válik, és a szennyvíz „kiönthet”. Ezért kerülni kell az ilyen helyiségek csatornára kötését, vagy ha ez nem lehetséges, a szolgáltató hozzájárulásával szennyvíz visszacsapó szelepet kell beépíteni vagy legbiztonságosabb megoldásként házi szennyvízátemelőt kell létesíteni. E szempontok mellőzése miatt a bekövetkezett károkért a szolgáltató nem lehet felelős.

Anyagok, melyeket nem szabad a csatornahálózatba juttatni

7) Darabos szennyeződések

A közüzemi szennyvízhálózat és csatornabekötés elsősorban a lakossági eredetű, vízben oldódó szennyező anyagok vízzel történő elvezetésére szolgál, de kis mennyiségben apró és könnyű, szilárd szennyeződések továbbítására is megfelel. Azonban csatornahálózat semmiképpen sem alkalmas szilárd hulladékok „eltüntetésére”. Ezek amellet, hogy elzárják a víz útját, tönkreteszik a szennyvízátemelőkbe beépített szivattyúkat. Néhány példa az olyan anyagok közül, amelyek rossz csatorna használat során kerülnek be a csatornába, és nagyon megnehezítik, ezzel drágítják is az üzemeltetést:

- f. bármilyen eredetű fa- kő- csont, műanyag háztartási eszköz, fémkupak, műanyag és üvegpalack stb.**
- g. macska alom (még ha az a csomagolásán természetbarát megjelölést is élvez), építési törmelék, homok, kavics**
- h. vízben nem oldható egészségügyi anyagok (vatta, tampon stb.)**
- i. egyéb háztartási hulladékok (textil, növény, gyümölcsmag, szárnyasok tollazata, szőr stb.)**

8) Szerves szennyezőanyagok

A települési szennyvíztisztító telepek a normál életvitellel járó szennyvíz megtisztítására alkalmasak. A közüzemi szennyvízcsatorna hálózatok viszont nagyobb mennyiségű szennyezőanyag továbbítására képesek, mint amennyit meg tud tisztítani a telep. Ezért nem megfelelő igénybevétellel, a lakosság könnyen túlterhelheti azokat.

Az ilyen többletterhelést okozó anyagok az alábbiak:

- j. állattartásból származó híg trágya,**
- k. háztartási szilárd ételmaradék, még akkor is, ha valamilyen eszközzel (konyhamalac) aprításra kerül,**
- l. zsírok, olajok,**
- m. háztartási állatfeldolgozásból származó darabos hulladék, pl: halfej, emlősök belsősége**
- n. elpusztult kisállat tetemek**

9) Víz, amely nem az elválasztott rendszerű csatornahálózatba való

Az elválasztott rendszerű közüzemi szennyvízcsatorna hálózat csak a szennyvizet képes elvezetni. A használat során a bebocsátások egymásra halmozódnak, egyre nagyobb mennyiségben jutnak el a szennyvíztisztító telepre. A szennyvízcsatorna hálózatot lakosonként és naponta általában 120 l víz továbbítására tervezik. Nagyon fontos, hogy a hálózatnak egyetlen egy pontján se jusson be nagyobb mennyiségű víz, mint amire azt a hálózatot méretezték. A csatornahálózatba még akkor sem szabad a szennyvízen kívül más eredetű vizet bejuttatni, ha úgy tűnik, hogy annak elvezető képessége megfelelőnek látszik, mivel így olyan területeken okozhatunk veszélyeket, amelyek saját ingatlanunktól távol esnek. A többletvíz, az előbbieken kívül jelentős többletköltséggel jár, és emiatt a csatornadíj is emelkedik.

Így tilos a csatornahálózatba vezetni:

o. csapadékvíz

p. belvíz

q. talajvíz

r. hólevet

Hibaelhárítás a szennyvízcsatornán

- 10) A csatornahálózat az üzemeltetési feladatok szempontjából közüzemi és házi szennyvízhálózatból áll. Erről a 38/1995. (IV.5.) Kormányrendelet rendelkezik. A házi szennyvízhálózat és az épületek belső szennyvízgyűjtő vezetékének működéséről és fenntartásáról az ingatlan tulajdonosának, használójának kell gondoskodni. A közüzemi szennyvízhálózat (ide tartozik a bekötővezeték is) üzemeltetése a szolgáltató feladata. A házi és a közüzemi szennyvízhálózatot a szolgáltatási pont, (másként: átadási pont) választja el egymástól.
- 11) Néhány esetben nem dönthető el, hogy a fogyasztó üzemeltetésére eső szakaszon, vagy a közüzemi hálózaton következett-e be a hiba. Ez akkor fordul elő, ha

- társasházak esetén a hálózat egyértelműen nem választható szét közüzemi, és magáncélú részre, a terület jellege miatt,
- az átadási pont a természetben nem lelhető fel, mert vagy nem épült meg, vagy eltakarásra került,
- a közterület és magánterület határa a természetben nem állapítható meg. Lakótelepi házaknál a szolgáltatási pont az ingatlan falsíkjától (a közterület felé) egy méterre van.

Ezekben az esetekben a hibaelhárítást a szolgáltató általában elvégzi, azonban ezt megtéríttetheti fogyasztókkal.

- 12) A közüzemi csatornahálózaton lévő műtárgyak (szennyvízátemelők, csatorna fedlapok, biofilterek, tolózárnák) sértetlenségének és működőképességének fenntartása közös érdek. Ha a fogyasztók a berendezések bármilyen rongálását, vagy meghibásodását tapasztalják, jelezzék az üzemeltető felé, mert ilyen esetekben nem csak a csatornahálózatok üzeme sérülhet, hanem közvetlen baleset és életveszély is kialakulhat. (pl.: közterületi aknafedlap eltulajdonítása esetén).

Összefoglalás

A fogyasztók, helyesen kialakított csatorna használati szokásaikkal nagyban segíthetik az üzemeltetőket a szennyvíz rendszerek működtetése során. Viszont nem várhatjuk el csupán a jogszabályok tiltó vagy eligazító rendelkezéseitől, hogy a lakosság tudatos csatorna használóvá váljon.

Nekünk, szakembereknek nem csak abban merül ki a feladatunk, hogy megismerjük és gyakoroljuk a szennyvízelvezetés és tisztítás bonyolult szakmai fogásait, hanem a csatorna használat alapvető szabályait is nyilvánvalóvá és nyilvánossá kell tennünk, megismertetve azt minden fogyasztóval.

A szolgáltató és a fogyasztó együttműködésének eredménye a szennyvíz elvezető rendszerek és tisztító telepek megfelelő működése, melyek így a kockázatok minimalizálásával szolgálhatják a fogyasztók zavartalan csatornahasználatát és környezetünk védelmét.

